

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Borisori nerăscuți nu se
primesc.
Manuscrisurile nu se restituie.
Inserate
se primesc la Administrațiunea
Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukas Nachf.,
Kun. Angenfeld & Emmerich Les-
ner, Heinrich Schalek, A. O-
pelik Nachf., Anton Orpelik.
In Budapesta la A. V. Golber-
ger, Ekstein Bernat, Iuliu Le-
opold (VII) Erzsébet-kört.
Prețul inserțiilor: o serie
garantată pe o coloană 10 bani
pentru o publicare. Publicări
mai dese după tarif și învo-
ială. — RECLAME pe pagina
8-a o serie 30 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

ANUL LXXII.

Telefon: Nr. 226.

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
— R-ri de Duminecă 4 cor. pe sa.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
— R-ri de Duminecă 8 fr. pe an.
Se primumeră la toate ofi-
ciile postale din țară și din
afară și la d-nii colectorilor.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare
târgului Inului Nr. 30, etajul
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
On dăsti această: Pe un an 24
cor., pe șase luni 12 cor., pe
trei luni 6 cor. — Un esam-
pliar 10 bani. — Atât abona-
mentele, cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 108.

Brașov, Marți-Miercuri 20 Maiu (2 Iunie)

1909.

Treburi făgărășene.

Înainte cu câteva zile am publicat o corespondență dela Făgăraș, care ne dădea o iconă tristă a desbinării fatale, ce există între Români de acolo și care desbinare nu se mărginește numai la certele, cu cari se tractează ei între ei în intrunirile proprii, cari nu sunt publice, ci trece și în sala comitatului, oferind adversarilor noștri politici și naționali cel mai umilitor spectacol.

S'a întâmplat ca în congregația comitatului dela 25 Maiu n. unul din conducătorii români, cari odinioară păreau a fi înțeleși între ei, a ieșit pe neașteptate la iveală cu propunerea, ca adunarea municipală să înainteze o adresă guvernului, în care să și exprime adheziunea la banca independentă ungară. Contra acestei propuneri s'a ridicat altul, dintre matadorii de odinioară, combatându-o și cerând să fie luată dela ordinea zilei. Astfel Români s'au divizat în două tabere și minoritatea ungurească a eșit deasupra. Afară de corespondența amintită am primit mai târziu și una dela un membru român din congregație care, după ce arată cum au făcut din partea română propunere și contrapropunere în cestiunea băncii: deputatul Nicolae Șerban și avocatul Dr. Ioan Șenchea, — căci de aceștia doi este vorba, — zice: „Noi Români am ajuns din nou și tocmai aici, în casa comitatului, în poziția critică și din cale afară rușinoasă, ca să ne separăm, să ne combatem și să ne executăm noi între noi, care după capadocchia lui...“ Înainte de toate se impune deci întrebarea, pe care într-o notă la corespondența amintită mai sus, am formulat-o așa: „Dar Români făgărășeni, când fac astfel de propuneri, nu se consultă mai înainte? Nu există la ei nici un comitet sau comisiune română comitatensă?“

E peste măsură întristător și rușinător a trebui să constatăm, că toate acestea nu mai există azi în Făgăraș, unde majoritatea membrilor reprezentanței comitatense e română și unde ar trebui să pulseze o viață românească, conștie de sine, ca în nici un alt comitat al Transilvaniei. A fost un timp când Români făgărășeni cu-o solidaritate rară au purtat o luptă națională, pe care mulți o credeau chiar prea înfocată. Și și după aceea mulți ani de arândul nu se întreprindea nimic de oarecare însemnătate în adunările comitatense, fără ca mai înainte să se fi înțeles Români, cum să procedă și ce atitudine să ia. Mare e azi decadența față cu trecutul dacă lucrul a ajuns așa de departe, ca membrii români ai congregației să nu mai știe unul de altul, ci fiecare să procedă de capul lui. Nu trebuie să ne mirăm așadar de ceea ce vedem, că se petrece astăzi în acest nenorocit comitat, unde fișpanul cu o mână de funcționari unguri e stăpân absolut pe situațiune, și și poate exercita în toată voia pasiunile de maghiarizare; unde preoți-

mea și dascălimea noastră a ajuns într-o dependență și într'un hal ne mai pomenit față cu înrăuțiile și amestecul disolvant și distrugător al organelor ministrului de instrucțiune publică, cari sunt mâna dreaptă a actualului fișpan în stăruințele sale de ași câștiga lauri prin spor și succese tot mai mari pe terenul maghiarizării școlilor românești, cum va fi de pilda și izbânda, ce-o așteaptă zilele aceste făcând să se predea în posesiunea statului școala centrală confesională din Bran, grație nemerniciei celor ce au fost puși să-o păzească. E învedere, că pe când se ceartă și se mânăncă Români întreolaltă, cei dela stăpânire o au nu numai de tot ușor, dar și ce cu gândul nu gândesc le pică în poală și în gură.

Cu atât mai mult va surprinde în cazul de față pe cei ce au cetit cu atențiune corespondența din cestiune, că prin debutul desprețuitor de orice bun simț și de orice disciplină națională al deputatului Șerban a suferit, (se înțelege în senz cu totul altul) însuși fișpanul dela Făgăraș, Iosif Szell o infrângere. Acesta se ține, cum știm, de partidul constituțional din coaliție. Prin urmare nu putea el cu funcționarii lui să adereze la propunerea deputatului Șerban, ca comitatul să se pronunțe în mod demonstrativ, adevă în senzul grupului Iusth-Hollo, pentru banca independentă. A și rămas în minoritate fișpanul cu toate cele vr'o 12 voturi românești și cu toată contrapropunerea, care, deși nu va fi avut scopul de a veni în ajutorul partidelor dela 1867, totuși de fapt le-a sprijinit în cestiunea aceasta. De aceea ar fi fost la loc, dacă Dr. Șenchea ar fi adus pentru contrapropunerea sa motive temeinice din punct de vedere românesc și să nu fi judecat cazul numai din punctul de vedere al oportunității, mărginindu-se a aminti în treacăt, că „Români în cestiunea această, trebuie să observe o ținută cu totul rezervată, pasivă, acum, de-odată“. De ce? n'a spus-o. — Apoi i-se reproșează, cum cetim într-o foaie din Făgăraș, că ar fi înaintat contrapropunerea sa, verbală ori în scris, în „limba maghiară“. Dacă ar fi așa, atunci s'ar fi făcut și dănsul culpabil de-o călcare gravă a disciplinei naționale.

Dar corespondența din cestiune s'a îndreptat cu drept cuvânt în primul rând contra atitudinii condamnable, echivoce și desprețuitoare de orice solidaritate și disciplină națională a deputatului Șerban, zis „naționalist“. Acesta în întâmpinarea ce ne-o trimite și pe care o publicăm mai jos, vrea să și apere procederea, afirmând că „cestiunea băncii autonome nu formează punct din programul național român“. Și printr'asta afirmare deputatul Șerban dovedește extrema ușurință cu care le face și le judecă toate. De când e deputat, — și e foarte demult, — că acest om ca deputat, conștiu și inconștiu infectează prin atitudinea sa necorectă și șovăitoare bunul simț și bunele moravuri națio-

nale ale generației noastre mai tinere, — am vrea să știm, care punct al programului național român l'a respectat Șerban vreodată? Apoi trece cu vederea, că în punctul ultim al programului dela 1881, — dacă pe acesta îl înțelege — se spune apriat, că în cestiunea dualismului partidul național își rezervă să se pronunțe atunci, când aceasta o vor cere împrejurările. Pentruca, prin urmare, să se poată lua de cătră aderenții programului național o hotărâre în cestiunea băncii independente ungare, ar trebui să premeargă mai întâi o hotărâre valabilă a partidului nostru național.

A mai învățat însă Nicolae Șerban de când e deputat — și acesta e tot câștigul lui din școala parlamentară ungurească — să se țină la suprafață prin aceea, că fără de multe scrupule să știe folosi de orice momente oportune pentru a fi totdeauna între cei dintâi, cari părăsesc corabia, când simt, că a început să străbata apă prin crepăturile dela fundul ei.

Și pentru aceasta se cere o îndemânare, căci altfel cum s'ar putea ca cineva, cu capacitatea și însușirile lui Nicolae Șerban, să fie ales și reales „sub toate împrejurările în stări destul de critice totdeauna și având contracandidat“? *Suum cuique!*

Cu privire la mersul crizei după Rosalie un bărbat de stat din cei bine informați din Budapesta a comunicat următoarele: „Nu cred că criza se va trăgăna mult. În săptămâna Rosaliilor Wekerle, Andrassy, Kossuth și Aladar Zichy, reprezentanții celor trei partide din coalițiune, vor merge la Viena în audiență. Deciziunea, ce va urma va produce probabil mișcare în sânul partidului independist, a căruia solidaritate e numai slab asigurată. Numai atunci, când nu se va afla nici o modalitate de descurcare, partidul independist va rămânea unit. Eu cred, că înainte de începerea vacanțelor de vară, se va lua o deciziune. Audiențele din Viena vor avea un efect binefăcător, căci în urma lor vor dispărea multe proiecte de descurcare și va rămânea numai unul pe teren. Sunt informat că locurile competente doresc, că criza să fie înlăturată încă înainte de plecarea Monarhului la Ischl, adevă înainte de 20 Iunie, prin numirea unui nou cabinet.“

Ministrii ungari se pregătesc din nou să plece la Viena. De astădată, după o știre a semioficiosului »Bud. Tud.«, va pleca la Viena în societatea ministrilor Wekerle și Andrassy și ministrul Kossuth. Plecarea va urma pe la sfârșitul săptămânei acesteia. Știrea despre o notă a guvernului austriac referitoare la planul de descurcare propus de Wekerle, ce ar fi sosit Vineri la Budapesta, și prin care guvernul austriac respinge propunerea din cestiune, se desminte printr'un comunicat al guvernului. Ziarele maghiare continuă să aprecieze situațiunea în mod foarte pesimistic.

Ziarul »Bud. Hirlap« e informat că Maj. Sa a declarat lui Wekerle în recenta sa audiență, că nu acceptază în nici un caz banca independentă și că, prin urmare, nici nu va numi un cabinet pur independist.

Sperirea institutelor financiare slovacă. Ziarele maghiare înregistrează cu mare supărare știrea, că de un timp in-

ce ace instituttele financiare ale Slovacilor se sporesc tot mai mult. Până acumă scrie »Alkotmany«, Slovacii au înființat 35 bănci, ba chiar și o revistă financiară. Zilele, trecute s'au înființat alte două bănci nouă, una în comitatul Pojun în frunte cu fostul deputat Milan Ivanka, iar a doua în comitatul Torontalului, sub conducerea fruntașului slovac Dr. Petrikovics.

Conjurație contra dinastiilor sârbești și muntenegrene. Din Belgrad se anunță, că cercetările în contra marelui conjurațiunii, care trebuia să doboare dinastia sârbească și muntenegreană, continuă în taină, însă cu mare energie. Se crede că centrul conjurațiunii este la Geneva. Impulsiunea contra dinastiilor ar fi fost dată de cătră o putere vecină. Sunt compromiși mulți intelectuali. Conjurații au căutat să și facă partizani printre ofițerii gardei regale sârbești.

Kossuth în Belvedere.

În numărul său de Rosalii »Neue Freie Presse« publică sub titlul acesta un schimb de vederi »asupra posibilităților și imposibilităților« în forma unui dialog între două persoane distinse apropiate de Curte, dialog ce se petrece chiar în grădina »Belvedere« palatului arhiducelui moștenitor Francisc Ferdinand. Conversația se începe cu întrebarea: »Ați auzit Excelență, că Francisc Kossuth dorește a fi primit în Belvedere? — Excelența afirmă, că a auzit despre aceasta audiență a lui Francisc Kossuth la moștenitorul tronului și în curând sperează a afla mai multe despre ea.

La întrebarea: »Ce scop poate avea această audiență«, Excelența a răspuns cam așa: Francisc Kossuth ține mult la convorbiri și la conferențe, în credința, că multe se pot dobândi printr'un continuu schimb de idei. Audiența în Belvedere — zice — ar fi pentru Kossuth o conferență în cea mai înaltă accepțiune a cuvântului. Îi spune instinctul său politic că o astfel de audiență ar vorbi la fantazia poporului; în mii de chipuri, s'ar eterniza scena: Kossuth în Belvedere înaintea moștenitorului tronului arhiducelui Francisc Ferdinand. Și apoi Wekerle a fost două oare la moștenitorul tronului. Suntem toți oameni și trebuie să înțelegem, că și Francisc Kossuth voește să meargă în Belvedere.

În continuarea discuției, Excelența a mai observat, că Francisc Kossuth e bolnav, ostenit și tocit de pătaniile vieții schimbăcioase; nu se mai poate apăra ca înainte contra celor ce se opun voinței sale. Ar voi, răspunde celalalt, să fie ministru președinte al împăratului și totodată conducătorul popular al opoziției. Kossuth crede, că amestecul de Burg (palatul împărătesc), Belvedere și Turin este o posibilitate, pe când totuși este o imposibilitate. — Da, zise Excelența, Francisc Kossuth ar vrea să aibă în politică toate onorurile virtuții și toate dulcelețurile viciului. Însă aceasta nu oferă cea mai serioasă greutate. Ar fi firesc ca Kossuth să fie primit în Belvedere, deoarece e conducătorul unui partid puternic. Ar fi bine să se țină samă de particularitățile lui, care iubește așa de mult audiențele și să i se arate, în ce privește forma, cea mai amicală prevenire. Aș regreta, adaugă Excelența, dacă fiul fostului dictator nu ar fi întâmpinat cu toată politețea, ce o poate pretinde; el ar trebui ca totdeauna în Burg și în Belvedere să fie ascultat. Acestea sunt posibilități.

Unde sunt imposibilitățile Excelență? întrebă celalalt. Imposibilitățile se găsesc, spune Excelența, în cestiunea de încredere în greșelile ce le-a comis Francisc Kossuth. Dar să cercetăm. Kossuth dorește să fie primit, fiindcă vrea să convingă pe arhiducele Francisc Ferdinand că dănsul e

capabil de a governa. El va face o măturisire pentru politica posibilă, care va fi de sigur sinceră. N'as vrea să mă îndoiesc, că Francisc Kossuth în acest moment sărbătoresc, va vorbi din adevăratul sentimentelor sale. Dar coaja neîncrederii, care de câțiva ani s'a tot întărit, a devenit prin timiditatea lui Kossuth și mai groasă. A fost dureros de a observa, cum conducătorul bolnav se îndoaie ca o salcie în diferitele direcțiuni, într-o parte și alta, după cum suflă vântul. Oscilând între stânga și dreapta, el n'a fost niciodată clar și limpede al lui propriu, ci s'a învăluit întotdeauna într'un echivoc. Cum să-i creadă moștenitorul tronului? firește să-i creadă nu omeneste, ci politicește și peste ziua de azi și de mâine?

Dacă Vă înțeleg bine, Excelență, Francisc Kossuth ar fi avut posibilitatea să-și câștige de cu vreme printr-o clară și cu totul decisă politica încrederea ce coroana trebuie să o aibă și după principiile parlamentare în ministrii săi.

— Tocmai aceasta o cred. În criza de față oamenii simt o greutate mult mai mare decât principiile. Cu o nobilă imposibilitate Francisc Kossuth ar fi trebuit să declare înaintea țării întregi, că partidele, cari deodată sunt ridicare în sus printr'un val, nicăiri nu-și pot executa programul îndată. Republicanul Garibaldi a pus regula Victor Emanuel coroana Italiei pe cap, și aceasta a fost poate că o săritură mai îndrăznească decât prolongirea unui privilegiu de bancă. Strict luat totuși nu se poate vorbi de o greșală a lui Kossuth. Unul o are, celălalt nu. Aici nu-i nimic de făcut. Kossuth nu o are. Și conceptele despre vină și nevinovăție, n'au ce face aici.

— Ce nu are Kossuth, Excelență?

— Ii lipsește puținică fulgerare de geniu. De ar fi avut-o, ar fi astăzi ministru-președinte.

— E amar, Excelență. Astfel de mezeluri nu se pot oferi în toate zilele și nu se găsesc între marfa obicinuită a băcăniilor. Dacă criza n'ar putea să fie rezolvată fără geniu, atunci n'ași ști să spun, ce ar fi de făcut. Trebuie totuși să căutăm a ne ajuta și atunci când nu ne va cădea din cer un Bismark îmbrăcat în atilă verde și roc cu șinoare.

— Foarte corect și tocmai după părerea mea. Criza trebuie să fie însă de ambele părți discutată și tractată fără cântece de laudă și fără de picioroange. Colo-s greșeli și dincoace sunt greșeli. Colo ezitare de a o rupe cu tradițiile revoluției și aici e arși o dorință după o restaurare legal îndreptătită, dar cu toate astea prea repentină.

— Ce înțelegeți, Excelență sub restaurare? doară nu de lira Austriacismului Mare.

— A murit, iubite amice, a murit pentru totdeauna și a fost înmormântat cu Schmerling acest austriacism. Nu, restaurarea, pe care o cer, se poate exprima în simple cuvinte: »Îndărât la Francisc Deak și îndărât la Iuliu Andrassy! Mai maghiar nu trebuie să fie nici un Ungur decât acești oameni mari, cari anevoe s'ar simți bine între zeli olimpului parlamentar actual.

Dar tăria, cu care se apără aceste limite să nu fie îngreunătoare. Ea ar trebui să socotească și cu necesitățile parlamentare ale zilei.

— Cum vă închipuiți, Excelență, rezultatul audienței lui Kossuth în Belvedere?

— Aș dori ca moștenitorul tronului să-i spuie conducătorului parlamentului un gar cu o claritate ce eschide ori ce îndoielă: Politica coroanei își are rădăcina în pactul încheiat cu atâta greutate după sorti fatale și ea va rămânea cu perseveranță de fier pe lângă această politică. Nu va jertfi nimic, dar nimic, și nu va lua nimic din ea. Ungaria poate fără nici o grijă să se bucure de constituția ei liberă, dacă nu va uita că pacea ce a fost încheiată între împăratul și Francisc Deak, nu poate fi schimbată în trăsăturile ei fundamentale. Așa o vorbă ar fi clară și sigură. Aceasta ar reduce criza la măsura ce i-se cuvine: O stagnare parlamentară prin lipsa de majorități sigure.

— Dar partidele moderate (cele dela 1867) Excelență, afirmă și ele, că au lipsă de concesiuni. Un bărbat de stat conducător îmi spuse mai dăunăzi: »Rogu-te, fără o bucățică de unt nu se poate fierbe nici o supă de chimen (!)

— Tocmai așa, supă de chimen, trivialități, mărunțisuri, de care din când în când are lipsă viața parlamentară... Criza să fie tractată cu curaj constant și serios, dar cu prudență și cu bunătate.

— Audiența lui Kossuth în Belve-

dere va fi deci un eveniment important, Excelență?

— De sigur. Va fi poate linia de limitare hotărâtă între posibilități și imposibilități.

Am reprodus în esență aceasta conversație de Rosale din foaia cea mare vinează care, ca și până acuma, face servicii guvernului unguresc și în decursul acestei crize tare încurcate. Ea are intențiunea, ca prin cele spuse mai sus să se facă un fel de »captatio benevolentiae« în favorul lui Francisc Kossuth, care după Rosali va fi chemat la Viena, și totodată să se facă de pe acuma reclam viitoarei audiențe al lui Kossuth în Belvedere la moștenitorul tronului, dându-i-se o însemnătate cu totul deosebită și mare pentru rezolvarea crizei.

Francisc Kossuth așa și pe dincoala. Sămburii întregului articol însă este un apel indirect, către archiducele Francisc Ferdinand, ca să primească pe Kossuth cu cinstea, ce »ar fi în drept să-o pretindă« (!) și să caute a se înțelege cu el între limitele pactului dela 1867, dar așa ca să nu fie prea exagerate aceste limite și să se facă și oarecari concesiuni, »cum ar dicta prudența« etc. etc. Iar printre șiruri lasă a se cunoaște, că filo-maghiarii dela marele ziar evreo-german nu s'ar simți nicicum nenorociți, dacă, stabilindu-se în audiența lui Kossuth în Belvedere limită între posibilități și imposibilități, criza. În caz că nu s'ar putea rezolva cu prezidenția ministerială a lui Kossuth, s'ar termina prin numirea unui guvern din »partidele moderate«, dându-li-se »neapăratele concesiuni« ce le cer și ele pentru a derege rânțașul supei.

Afacerea clubului român din Arad.

Ministrul de interne a confirmat, precum știm, hotărârea poliției din Arad, prin care deputații aradani au fost pedepsiți cu amendă în bani pentru formarea clubului național românesc din Arad. Iată pe scurt părerea deputaților V. Goldiș, Dr. St. C. Pop, Dr. I. Suciș și Dr. N. Oncu, exprimate unui redactor al »Tribunei« cu privire la această hotărâre a ministrului Andrassy. Deputații Goldiș și Pop sunt de părere, că hotărârea guvernului și a poliției nu atinge cestiunea organizării noastre politice, deoarece nici una din aceste hotărâri nu s'a pronunțat în cestiunea organizării, ci se vorbește în ele numai de »adunări publice«, cari n'au fost anunțate și de formarea unei fel de societăți fără de statute, nu însă de formarea unui partid. Prin urmare organizarea trebuie să se continue pe față și pe aceeași bază ca și a celorlalte partide politice din țară.

Dep. Dr. I. Suciș și Dr. N. Oncu sunt din contră de părere, că hotărârea ministrului oprește organizarea partidului național român pe bazele clubului parlamentar și pe baza statutelor votate de club. Ambii deputați sunt însă de părere, că în ciuda acestei hotărâri trebuie să se facă organizarea. Feliul acesta de organizare se va găsi negreșit și se va pune în lucrare.

Congresul studențesc român.

Din București se scrie:

»Comitetul organizator din București va termina peste câteva zile lucrările de stabilire ale programului, pentru congresul studențesc care se va ține la Iași. Comitetul are în vedere a căutarea unui program, care să cuprindă toate chestiile mari naționale sau studențești, cari interesează studențimea noastră din întreg teritoriul locuit de Români. Punctele cari vor constitui programul congresului se impart în trei categorii: Conferințe (dări de seamă) despre situația Românilor și a studențimei românești de pretutindeni. Discuțiuni asupra mijloacelor mari de îndreptare generală și de închegare a studenților noștri în lupta națională și în chemarea lor specială de studenți. Partea culturală-artistică: sezațoare, concert, știință etnografică etc.

Până acum s'au votat de către comitet punctele de discuțiune cari au fost propuse și la cari au colaborat studenții: Mircea R. Șirianu, D. V. Anghel, Ioan Gh. Savin, N. Dicescu, Gh. Lazăr (București), Ionel Pop (Budapesta) și B. Crăciun (Schemnitz). După ce se va lua avizul tuturor, cele două comitete, cel dela București și cel dela Iași, vor compara programele lor și vor stabili definitiv programul congresului. Terminându-se apoi toate pregătirile, se va tipări o broșură care va cuprinde programul și toate lămuririle necesare, servind ca ghid la congres.

Comitetul organizator ține ca pregătirile pentru congres să se termine cât mai curând, ca să nu turbure studențimea

acum în preajma examenelor și ca totul să fie bine stabilit și publicat până la vacanța mare de vară, când toți se risipesc pe la căminele lor.

Dela Academia română.

Cuvântarea de recepțiune a d-lui Iuliu Zamfirescu și răspunsul d-lui Titu Maiorescu.

Ședința solemnă de Sâmbătă a Academiei a oferit un deosebit interes. D-l Duiliu Zamfirescu, noul academician, a ținut discursul său de recepțiune, abătându-se dela obiceiul de până acuma de a se ocupa numai de activitatea persoanei, pe care o înlocuiește, și vorbind despre »poporanismul în literatură«, pe care l'a combătut, după cum a combătut și literatura cu tendințe. D-l Titu Maiorescu a răspuns dlui Duiliu Zamfirescu, susținând cu cunoscuta sa elocință poporanismul în literatura noastră. Iată după »Minerva« resumatul celor două cuvântări:

Cuvântarea d-lui Duiliu Zamfirescu.

D-sa a început prin a spune, că spre a se conforma tradiției ar trebui să vorbească despre Olănescu-Ascanio, în locul căruia a fost ales. Dar memoria acestuia mi-e atât de scumpă — a spus d. Zamfirescu — în cât mi-e teamă să nu fi destul de compănit, în calitate de academician, în judecarea operilor lui. Dacă ași avea ceva de spus, ași vorbi despre timpurile, în cari a trăit Olănescu, timpuri când numai plătitudinea și se tarismul duceau departe. Și Olănescu, care era înzestrat cu calități și intelectuale atât de superioare, ar fi putut ajunge un mare om de stat, dacă nu ar fi trăit în astfel de timpuri. Dar dacă nu voi vorbi de Olănescu — a spus noul academician — voi căuta să ating o ramură a literaturii, care a făcut obiectul preocupărilor sale, voi vorbi despre »Poporanismul în literatură«.

Intrând în tratarea acestui subiect, d. Zamfirescu a început prin a spune că la noi există convingerea că Românul e născut poet, și s'a căutat să dovedească, că această afirmare e inexactă, că Românul ca popor, nu e mai mult nici mai puțin poet ca alt popor. Pentru susținerea acestei afirmări, a analizat originea poporului român, a făcut un istoric al ocupațiunii Daciei de Romani și a demonstrat latinitatea poporului. În această latinitate trebuie căutată particularitatea noastră. Și cum pe strămoșii noștri i-a caracterizat două mari însușiri: conservatismul ireductibil și un senz de orientare admirabil, și noi urmașii avem aceleași însușiri. Romanii apoi, erau de toate, numai poeți și artiști nu erau. De unde atunci afirmația, că Românul s'a născut poet?

Și ca să dovedească mai temeinic aceasta, d. Zamfirescu a început să se ocupe cu poeziile noastre populare, cu baladele noastre. În acest scop a cercetat poeziile populare adunate de Alexandri și a înzistat îndeosebi asupra poeziei »Miorița«, pe care a prezintat-o așa cum a descris-o Alexandri, și apoi Teodorescu G. D., Tocilescu și învățătorul Vasiliu.

Toți aceștia au cules-o se spune din popor, dela Badea Udrea sau dela Tudor Lăutarul, etc. Dar, a spus d. Zamfirescu, baladele sunt adevărate compoziții literare și istorice, cari nu pot eși din mîntea flăcăilor la hori, ci din cugetarea unui om cu calități deosebite. Și atunci de unde afirmația că tot Românul e născut poet.

Românul ca popor la Dunăre, prin situația lui geografică, trebuie să fie mândru, nobil, vigilant, iar nu numai decât poet.

Și apoi poporul nostru, un popor agricol are nevoie să și întrebunțeze forțele și în direcția economică, spre industrie, căci numai astfel și starea lui materială atât de precară și care dă naștere la sbuciumări din 10 în 10 ani se va îmbunătăți.

Mai departe d-l Zamfirescu s'a ocupat de literatura poporanistă și de literatura cu tendințe, pe care le combate. Reprezentantii cei mai autorizați ai acestei literaturi sunt d-nii Coșbuc și Octavian Goga. Amândoi aceștia au două mari defecte, sunt lipsiți de lirism. Poezia lui Coșbuc plină de tendințe e ridicolă; iar Goga își face impresia unui arendaș de talent.

Vorbind apoi de naveliști și romanțieri noiștri spune, că d-nii Slavici și Ion Popovici influențați de literatura poporanistă au descris numai personaje din popor, persoane ale căror suflete nu le cunoaște și le aplică un suflet străin. Din această pricină personajele lor sunt fără viață. Adevăratul scriitor este, după d-l Zamfirescu, Creangă, care deși e eșit din popor, nu e poporanist.

Noul membru al Academiei a spus apoi, că orice popor trebuie să-și aibă literatura lui. Însă atenția scriitorilor nu trebuie îndreptată numai spre țaran. Toate clasele sociale trebuiesc cercetate, și la noi unde e țara contrastelor s'ar găsi tot felul de subiecte importante. De aceea speră că și romanțierii noștri își vor îndrepta privirile și spre alte clase sociale nu numai spre săteni.

Tinerii noștri literați, a terminat d-l Zamfirescu, să-și aducă aminte de aristocrația, care ne-a dat România de azi și să se ridice în contra tiraniei exercitate în numele libertății, pentru că ea este tirania mediocrității.

Răspunsul d-lui Titu Maiorescu.

Ilustrul academician a început prin a spune că deoarece d-l Zamfirescu n'a vorbit despre persoana celui dispărut dela Academie, nu va vorbi nici d-sa despre cel care intră în această înaltă instituțiune. Se va ocupa însă de cuvântarea de recepție a noului ales.

În primul rând s'a asociat la istoricul asupra originii noastre latine făcute de d-l Zamfirescu, cu atât mai mult cu cât în ultimul timp d-l Radu Rosetti a căutat să conteste această origină.

Cât privește aprecierile curat literare, d-l Maiorescu nu se poate asocia cu cele spuse de d-l Zamfirescu.

Nu pot lăsa să treacă, a spus d-sa, fără împotriviri imputarea adusă lui Alexandri asupra culegerii poeziilor populare. Poet mai întâi de toate, poet național. Alexandri a fost entusiasm de partea frumoasă a poeziei noastre.

Mai departe d-l Maiorescu a descris toată frumusețea poeziilor lui Alexandri, pline de sentimentalism și lirism și a arătat influența acestor poezii asupra poporului și asupra clasei aristocratice, care nu prea știe românește. Alexandri a găsit în poeziile populare cea mai bogată comoară de frumusețe, de la care să se adape societatea românească.

Oratorul a citat apoi poezia »Hora« și »Vulturul și floarea« din care arată până unde se poate ridica adevărata frumusețe literară a poporanismului.

Cu mlădierea dată de Alexandri acestor poezii, ele au mers în sufletele noastre și rădăcinile implantate cresc și rodesc în toate direcțiunile. Această mișcare se face dela sine prin puterea covârșitoare a operiilor frumoase.

Am stăruit asupra acestei controverse — a spus d-l Maiorescu — fiindcă opera lui Alexandri trebuie să găsească pururea în Academia Română un apărător.

Mai departe distinsul academician nu se asociază cu cele spuse de d-l Zamfirescu asupra celorlalți literați, pe cari i-a citat că iau subiectele numai din clasa țărănească, susținând, că nu e nevoie să ia subiecte din alte clase sociale — cum afirmă d-l Zamfirescu, spre a se da ființe pline de viață.

Simplicitatea țărănească nu esclude frumusețea lirică.

Terminând, d-l Maiorescu spune, că de obicei poezii nu înțeleg pe poeți și ca atare apelează la noul academician să ne lase pe noi să judecăm pe poeți și d-sa să ne îmbogățească și de aci înainte literatura noastră cu opere strălucite ca acelea ce i-au deschis porțile Academiei.

Dela reuniunea femeilor române din comitatul Hunedoarei.

Primim spre publicare următoarea convocare:

Pe baza §§-lor 11 și 30, p. 8, din statute membrele »Reuniunii femeilor române din comitatul Hunedoarei«, împreună cu toți cei ce doresc sprijinirea și înaintarea Reuniunii noastre, prin aceasta se invită a lua parte la adunarea generală, ce se va ține în Deva la 12 Iunie 1909, la 3 oare d. a. în localitățile »Casinei Române«. La ordinea de zi, va fi între alte obiecte, și alegerea comitetului pe un nou period de trei ani. Din ședința comitetului ținută la 21 Martie 1909.

Elena Pop Hosszu-Longin presidentă.

Dionisiu Ardelean secretar.

Cu prilejul acestei adunări generale va avea loc și o petrecere de vară împreună cu concert, la care își va da concursul corul teologilor dela Blaj sub conducerea d-lui profesor Iacob Mureșanu. Precum vedem, Români din Deva urmăresc scopul frumos de a întruni din acest incident un număr cât mai mare de Români din comitatul Hunedoarei. Participarea Românilor la această adunare generală se impune cu atât mai vărtos, cu cât reuniunea femeilor române din acel comi-

tat este una dintre cele mai distinse și active reuniuni, care și-a câștigat mari merite în deosebi pe terenul industriei naționale de casă, prin înființarea atelierului de țesături și cusături naționale.

»Libertatea« din Orăștie apreciând însemnătatea acestei adunări, în care se va raporta pe larg despre mersul atelierului reuniunii, invită inteligența din întreg comitatul, ca să aducă la adunare din fiecare sat un grup de țărani și țărance, cari văzând activitatea atelierului să-i ducă vestea fraților și surorilor de-acasă și astfel să deștepte un interes cât mai viu față de activitatea și menirea acestui atelier. Nu putem decât să ne alăturăm și noi la acest apel și să invităm preoțimea și învățătorimea noastră din comitatul Hunedoarei să facă o cât mai întinsă propagandă în vederea acestei adunări generale.

STIRILE ZILEI.

— 19 Maiu v.

D-na Vlad la închisoare. Astăzi a intrat în închisoarea de stat din Vaț d-na Anuță Vlad pentru a-și face pedeapsa de o lună. Precum suntem informați s'au trimis d-nei Vlad din toate părțile locuite de Români scrisori și telegrame de aderență. Dorim d-nei Vlad să-și absolve în pace și deplină sănătate luna de închisoare și să se reîntoarcă veselă în sânul familiei d-sale.

Dela Curtea română. Regina Elisabeta, dorind să petreacă câțiva timp la țărâmul mării, a plecat Sâmbătă c'un tren special la Constanța, însoțită de d-na Poenaru, damă de onoare. Regina va petrece zece zile la mare. Prințul Nicolae din România se află deja de mai înainte în Constanța. Regele Carol în urma aceasta nu se va depărta din București până la reîntoarcerea Reginei. După aceea vor merge împreună la Sinaia, unde în zilele prime ale lui Iunie st. v. așteaptă vizita arhiducelui moștenitor Francisc Ferdinand.

Distincțiune. D-l Dr. Ilie Câmpeanu, medic de regiment, a fost distins de Maj. Sa cu crucea de aur cu coroana pentru serviciile deosebite prestate în deosebi cu ocaziunea epidemiei recente de tifus, care a bătuit între soldații din Sibiu și Bistrița.

Un monument ridicat Maj. Sale Monarhului de un țaran român. În comuna Boian (Bucovina) se va sfinți în 3 Iunie monumentul Maj. Sale Monarhului, ridicat în amintirea glorioasei domnii de 60 ani de țaranul fruntaș O. Mihalcean pe cheltuielile sale, cari se urcă la suma de 600 cor. Cu ocaziunea aceasta se va aranja în Boian și o petrecere populară de societatea »Arcașul«.

Nou avocat român. D-l Dr. George Gârda, cunoscutul poet în dialect bănățnesc, a făcut zilele aceste cenzura de avocat în Budapesta.

Clastrul bisericii gr. cat. din Bistrița — precum cetim în »Rev. Bistr.« — a început a se dărâma, ca pe urmele lui să fie ridicată o casă frumoasă, cu 4 locuințe mari încăpătoare, dintre care cea din etajiu în față va sălășlui toate reuniunile noastre din Bistrița: Reuniunea de cetire și gimnastică, a meseriașilor, de cântări și despărțământul »Asociațiunii«. Noua clădire va fi gata la finea lui Octomvrie.

Cununie. Nicolae G. Nicoară și Ana G. Popa ne anunță cununia lor, ce se va celebra Duminecă în 6 Iunie st. n. a. c. în biserica rom. gr. cat. din Tohanul-vechiu.

»La șezătoare«. Din Cernăuți se anunță că, societatea muzicală »Armonia« va reprezenta în zilele de 7 și 8 Iunie n. a. c. opereta »Craiu nou« și »La șezătoare« piesa d-lui Dr. T. Brediceanu, care va pune însuși în scenă compoziția d-sale. În vederea acestor reprezentațiuni se fac întinse pregătiri.

Filiala poștei din Scheiu, care a fost mutată din piața Prundului în str. Cateinei lângă spitalul civil, va fi din nou instalată în piața Prundului în urma unui ordin al ministrului de comerț.

Abiturienții din Blaj dela 1898/9 s'au întrunit Luni și Marți, 24 și 25 Maiu st. n. în Blaj. Din 31 inși, cari absolvaseră gimnaziul, au luat parte 22, între cari preoți, profesori, адвоци, dintre cari unii au luat parte cu soțiile lor. Luni d. am. abiturienții au petrecut între dânsii, iar Marți dimineața s'a ținut serviciu divin în catedrală, la care 5 preoți-colegi au oficiat liturghia iar 2 preoți foști colegi au ținut strana. După serviciul divin abiturienții au fost primiți de I. P. S. Sa Metropolitul, care a dat fiecăruia ca suvenir chipul Sf. Ioan Gură de aur, patronul gimnaziului. Abiturienții s'au fotografiat în aceeași zi într'un grup, în care pe lângă soțiile lor, erau și studentele septimane și octavane din anul 1898/9, cari au avut și ele convenire. La 1 d. a. s'a dat un banchet, la care a luat parte și mult public ales din Blaj. În amintirea convenirii lor după zece ani, abiturienții au contribuit cu toții cu suma de 310 cor. pentru masa studenților din Blaj și cu suma de 71 coroane, pentru un monument la mormântul regretatului lor profesor Nicolae Popescu.

Orele de birou ale camerei comerciale se vor ținea în lunile de vară: Iunie, Iulie și August dela orele 7 dim. până la 1 p. m.

Un jubileu al tipografiei. O jumătate de veac se va fi scurs la mijlocul lunii acesteia de când a luat ființă, în București, societatea tipografică Gutenberg. Acesta e un jubileu la care nu vor participa cu entuziasm numai tipografilor, ci toți, cari se hrănesc din tipografie — literați și ziaristi — și publicul, care se luminează și află de toate grație tipografiei — toți trebuie să salute importanta aniversare a societății Gutenberg. Zețarul este un factor important în dezvoltarea și progresul unei țări. El este un luptător pentru libertate și când vedem ce este arta tipografică, în România, după cincizeci ani dela crearea societății Gutenberg, ne putem da seamă de enormele progrese ce le-a făcut. Cu excepția Iașului, »firoște«. A doua capitală — scrie »Opinia« din Iași — nu știe nimic despre aceste progrese și cei inițiați n'ar putea spune, care este deosebirea între o tipografie de acum 50 ani și cea de astăzi. Ceeace ridică tipografia, aproape pretutindeni, sunt ziarele. Nevoia de a servi publicul cât mai repede și nevoia publicului de a citi și a afla, ambele au ridicat tipografiile. Când însă, asemenea nevoe nu există și nu există fiindcă publicul cetitor n'are ființă decât în număr ridicol, este natural ca tipografiile să fi rămas astăzi aceleași ca și cu 50—60 ani în urmă. Asachi, Codrescu, Goldner dacă ar putea să vadă încă, și-ar recunoaște imediat mașinile, liniile de alamă și literile. Nimic nu s'a schimbat și e un eveniment când, la douăzeci de ani odată, curierul predă unei tipografii din Iași un colet cu cinci chilograme de litere.

Monument pentru Mommsen. La Berlin se pregătește ridicarea unui monument marelui istoric și filolog Mommsen. Acest monument, care va fi de marmoră, va fi așezat în mijlocul fațadei bibliotecii regale din Berlin și va fi inaugurat cu ocaziunea centenarului universității dela Berlin.

Galantul rege Alfonso XIII. Fosta împărăteasă a Franciei, Eugenia, s'a prezentat săptămâna trecută incognito în capela palatului regal din Madrid pentru a asista la slujbă în ziua de înălțarea Domnului. Ea a dorit să rămână neobservată, pentru că nu era îmbrăcată în toaletă de curte. Regele Alfonso aflând despre aceasta, a dat însă ordin marelui intendent al palatului de a conduce pe împărăteasa cu un pichet de gardă de helebardjieri până la strana de jos a capelei regale. Un număr public, ce se afla în galeriile palatului a făcut o primire respectuoasă și simpatică ex-impărătesii.

Aviz. În luna Iunie n. a. c. se vor ținea în Poian în fiecare zi, afară de Dumineci și sărbători, exerciții de tragere la țintă cu soldații regimentelor dislocate în Brașov.

Greva din porturile franceze. În porturile franceze greva a ajuns la un punct foarte critic. La Marsilia așteaptă 30 de vapoare să plece cu pasageri. Se afirmă, că statul va pune la dispozițiune vasele sale pentru transportarea pasagerilor. Gre-

viștii inzultă pe călători și îi amenință. Situațiunea e gravă. Mulți călători și-au cheltuit resursele, din cauza amânării plecării, și acum stau fără mijloace de traiu. Torpiloarele statului, afectate pentru serviciul postal sunt insuficiente. Poșta pentru extremul Orient o fac vapoarele englezești.

Carte pentru cunoașterea țării. În tipografia »Poporul Român« din Budapesta a apărut o carte de mare însemnătate. Cartea aceasta »Sfaturi și îndrumări în afacerile de dare« face cunoscut în termeni populari, legea nouă pentru darea de pământ și cuprinde o mulțime de sfaturi și învățături, bazate toate pe ordinațiuni ministeriale și pe legile existente. Cuprinsul întreg se poate afla în anunțul publicat în numărul de față, asupra căruia atragem atențiunea cetitorilor noștri. Prețul cărții 1 cor. 10 bucăți costă 8 cor. plus porto poștal. Se poate comanda la administrația foii »Poporul Român«, Budapesta, VII. István út 11.

Intimpinare.

Făgăraș, în 30 Maiu 1909.

Stimate D-le Redactor! De un timp încoace în ziarul »Gazeta Transilvaniei« au apărut mai multe corespondențe tendențioase față de persoana mea. Astfel a apărut și în numărul de Sâmbătă, 16 Maiu, o corespondență subscrisă de »Olteanul«.

În acea corespondență se afirmă de o parte cele mai mari neadevăruri referitor la mine, iar de altă parte se susțin lucruri, cari nu acoper faptul. După ce modul și tendința acelei corespondențe trece marginile atât ale stimei personale, cât și ale bunului gust și după ce eu voiesc să mă răfuiesc odată cu anonimul D-voastră, mă rog cu tot respectul, care vi-l datoresc, — ca să-mi comunicați, fie în epistolă, fie în foaia D-voastră, numele celui Domn care se ține pe sine îndreptățit a se atinge de cinstea mea personală și de activitatea mea politică...

Referitor la cele publicate în acea corespondență declar, că nu corespund adevărului; eu singur în acea adunare comitatensă, după ce mi-am exprimat nemulțumirea față de stările politice nesănătoase din acest comitat, am trecut la cestiunile arzătoare pentru poporul țării Făgărașului, cum sunt drumurile, pășunile, pădurile și alte cestiuni, de cari domni puși în fruntea comitatului așa zicând nici habar n'au, căci pe ei numai un lucru îi preocupă: șovinismul.

E adevărat că eu am propus, ca comitatul să trimită o adresă ministeriului în cestiunea băncii autonome ungare, dar am făcut-o în convingerea ce am avut-o și am, că această afacere nu formează punct din programul național român.

Ca dovadă că activitatea mea politică intru toate s'a conformat necesităților poporului român din acest comitat, e că sub toate împrejurările, în stări destul de critice totdeauna cu contracandidați, m'au onorat cu încrederea lor, și sper că și pe viitor mă vor onora.

Primiți asigurarea stimei mele

Dr. Șerban de Voila,
advocat și deputat.

Varietăți.

Ce i se datorește lui Jules Verne. Nu de mult s'a inaugurat la Amiens statuia lui Jules Verne. O cunoscută revistă franceză a deschis, cu această ocaziune, o mică anchetă printre contemporanii cei mai cu vază, pentru a determina ceea ce se datorește celebrului autor al romanului »Incunjurul lumii în opt-zeci de zile«. Mulți scriitori de seamă, reinprospătând amintirile din copilărie, au arătat romanele lui Jules Verne, care i-au pasionat altădată precum și influența ce acest scriitor a avut asupra lor.

Cel mai entuziasat este căpitanul Ferber, aviator francez, care scrie într'alte: Fiii claselor bogate, cari altă dată se ocupau numai cu literatura și artele — se ocupă astăzi mai mult cu mecanica. Jules Verne a americanizat națiunea. Datorită lui, înainte cu cincisprezece ani fiecare dorea să aibă o trăsură fără cai; datorită lui fiecare ar voi să aibă astăzi un aereo-

plan. — Mașinările, calculele lui Jules Verne mi-au dat gustul matematicii; și profesorul meu a insistat pe lângă părinți să mă trimeată la Politehnică. Acolo mi-am făcut studiile și lui îi datoresc ceea ce sunt. Domnul Gentil, explorator în Congo, guvernator general al Colonilor, scrie precum urmează:

Romanul lui Jules Verne, care m'a pasionat mai mult e: »Aventurile a trei Ruși și trei Engleji«, fără îndoială fiindcă în aceasta carte tânăra mea imaginație a găsit exaltate energia, decisiunea, sângele rece, aceste calități atât de prețioase și de esențiale pentru oameni de acțiune. — D-l Kopferer, proclamă recunoștința sa ilustrului scriitor, »creatorul unei pleiade de ingineri cari și-au găsit vocațiunea în operele lui«. Toate romanele l'au entuziasmat, pentru că la fiecare pagină se vede »triumful energiei omenești asupra elementelor«.

Să vedem cam ce răspund literații. D. Brioux, cunoscutul autor dramatic, scrie că romanele lui Jules Verne, nu l'au emoționat nici odată. Pe Maurice Donnay l'au pasionat romanele lui Verne, până la cincisprezece ani; în special »Copiii căpitanului Grant« l'au mișcat până la lacrimi. Paul Adam scrie: Doctorul Ox, unde viața unui oraș întreg se schimbă în urma unei descoperiri, a influențat mult asupra dorinței mele de a studia psihologia mulțimei. Jules Verne e de altfel un scriitor admirabil, și pe nedrept i s'a contestat orice merit artistic. E un mare poet. Alfred Capus răspunde: Am fost un cetitor pasionat al romanelor lui Jules Verne. Împreună cu romanele lui Alexandru Dumas, ele corespund imaginațiunii oamenilor tineri și indeciși. Unul a făcut cu știința ceea ce altul a făcut cu istoria. Când despre influența ce-o poate avea o operă asupra unui scriitor, cred că ea este inapreciabilă. Viața literară e formată din prea multe evenimente, influențe aventuri. Pentru mine, eroii lui Jules Verne și ai lui Alexandru Dumas au încă farmecul amintirilor, pe care vremea nu le întunecă nici odată complet. De unde deduc că-mi servesc totuși la ceva.

Mai puțin entuziaști s'au arătat Henry Bataille, Pierre Mille, și Maurice Maindron. Ancheta se poate rezuma în aceste trei constatări:

Cele mai populare romane a lui Jules Verne sunt »Insula misterioasă« și »Douăzeci de mii de leghi în fundul mării«.

Printre romancieri ca și printre autorii dramatici sunt unii cari datoresc lui Jules Verne tot atât cât și unii aviatori sau exploratori.

În fine Jules Verne are inimici, nebănuți încă până acum, dar are încă foarte mulți admiratori în generația, care l-a citit și gustat cu atâta pasiune.

ULTIME ȘTIRI.

Iași, 31 Maiu. Peste 70 de delegați din toate colțurile țării au sosit la Congresul Ligei. Au fost primiți de imensa poporațiune cu mare însuflețire. Sava Șomănescu a deschis congresul. Secretarul general, Iorga, prezentă raportul, din care se vede, că s'au înființat 12 secțiuni nouă ale Ligei în țară. În anul viitor congresul se va ținea la Ploiești.

București, 1 Iunie. În programul de primire al arhiducelui moștenitor Francisc Ferdinand e prevăzută și o vizită la Curtea de Argeș și în regiunea terenurilor petrolifere din Prahova. Nu se știe încă, dacă arhiducele, care va avea o suită de 14 persoane, va vizita Bucureștii.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor respons.: Victor Branisce.

Dr. Toma Madincea,

medic militar emeritat, specialist pentru boalele interne (din lăuntru) și venerice, cu locuința în Kolozsvár (Cluj) Berda-Mozes utca Nr. 2, colțul dela străzile Kossuth Lajos și Berde Mozes lângă colegiul unitar, ordonează dela oarele 11—12 a. m. și 2—4 p. m.

Aducem la cunoștința On. public, că prețul apelor minerale și igienice din depositul nostru din strada Aței Nr. 6 pe lângă schimbul imediat al sticlelor este următorul:

Gloria	1 litru 12 fl.	1/2 litru - fl.
Boipatak	" 12 "	" "
Matild	" 16 "	" 14 "
Borhegy	" 16 "	" 14 "
Boross	" 16 "	" 14 "
Előpatak	" 16 "	" 14 "

Fehérvő	" 16 "	" 14 "
Felsőrákos Mária	" 16 "	" 14 "
Kászón Salutáris	1 litru 16 fl.	1/2 litru 14 fl.
Horgász	" 16 "	" 14 "
Repáti	" 16 "	" 14 "

Borszék	" 28 "	" 22 "
Sztojka	" 28 "	" 22 "
Boholt	" 26 "	" 22 "
Hargitta	" 26 "	" 22 "
Székely-Selters	" 26 "	" 22 "

La cumpărare de 25 sticle oferim **liberăm Borvizuri acasă.** — Apelăm la sprijinul On. publicului Societatea pe acții a exploatarii și exportului apelor minerale. (479,57—150)

Frumsetea.

Cea mai mare dorință a fiecărei dame este fără îndoială: a fi tot mai frumoasă și pentru a ajunge acest scop, să folosească de ori-ce ocazie, își sulemenestă fața cu mijloace de necrezut, ceea ce în cele mai multe cazuri are de urmare, că fața în loc să devie mai frumoasă, se ruinează așa, încât este lipsă de timp lung și de o îngrijire mare până ce se restaurează iarăși.

Rezultatul unic în lume, ce l'a obținut farmacistul din Arad Clemens de Földes cu Margit-Crème a sa (cu deosebire în Franța și Germania), a îndemnat pe mulți a imita acest mijloc de renume universal, nestricăcios și care singur are efect miraculos contra tuturor necurătenilor din față, pistrii, pete de Leat, bubițe etc. Aceasta natural, că nu a succed nimirui, deoarece secretul preparării Margit-Crèmei nu-l știe decât inventatorul și producătorul, care și păstrează acest secret, pregătind întotdeauna singur acest preparat. Margit-Crème este prin urmare tot un fel, prelucrarea este întotdeauna îngrijită, din care cauză efectul este rapid și sigur. De aceea să admoniază damele cu toată seriozitatea a nu și unge fața cu totfelul de alifii; să se folosească numai un astfel de mijloc care să recomandă și de medicii vestiți englezi, americani și francezi, ca un mijloc cu efect sigur, nestricăcios și pentru conservarea frumșei. Acest mijloc cosmetic (de frumșețe) de renume universal este Margit-Crème a lui Földes, care deja după o folosință de 4—5 zile schimbă tot l'pielea feței, depărtează pistrii, petele de ficat, sgrăbunțele, coșuri, roșeața feței și a mâinilor, dă feței frumșețe ideală, vioiciune și înfătoșare tinerească. Un borcan mic costă 1 cor., mare 2 cor. Săpun-Margit 70 fil., și Pudră-Margit (albă, roșă și crème) 1 cor. Toate mijloacele aceste să pot folosi și separate. Margit-Crème a lui Földes se capătă în toată lumea în fie-care farmacie mai mare dar dacă undeva nu s'ar afla, să ne adresăm direct la inventatorul: CLEMENS DE FÖLDES, farmacist în ARAD.

Deposit principal în BRAȘOV: Julius; Hornung; Emil Jekelius; Franz Kelemens Victor Klein; Rudolf Kugler; Lang & Theil droguerie; Eug. Neustädter; Heintz Oberth; Victor Roth; Fridr. Steinner; Teutsch & Tandler, droguerie. — SIGHIȘOARA: A. V. Lingner, farmacie.

N. GRĂDINAR,

BRAȘOV, Strada neagră Nr. 1.

Recomandă:

Cafea prăjită, Klgr. à Cor. 3-20
 " " " " " 4—
 " " " " " 4-80
 Liqueruri fine. Rum-Jamaica. Iava.
 Cuba. Diferite soiuri de Cognac
 în buteli, și totfelul de mărfuri
 de băcănie.

Cursul la bursa din Viena.

Din 31 Maiu n. 1909.

Renta ung. de aur 4%	113 70
Renta de corone ung. 4%	93 20
Imp. câ. ter. ung. în aur 3 1/2%	83 25
Imp. câil. fer. ung. în argint 4%	43 80
Bonuri rurale croate-slavone	94 35
Imp. ung. cu premii	203 —
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	145 50
Renta de hârtie austr. 4 1/10	96 50
Renta de argint austr. 4 1/10	96 40
Renta de aur austr. 4%	117 25
Renta de corone austr. 4%	96 40
Bonuri rurale ungare 3 1/2%	86 85
Losuri din 1860	162 —
Acțiil de-ale Băncei ung. de credit 1770 —	
Acțiil de-ale Băncei austr. de credit 753 40	
Acțiil de-ale Băncei austro-ung.	640.60
Napoleondori.	19.045
Mărci imperiale germane	117.25
London vista	239 65
Paris vista	95 25
Nero italiene	94 50

Cursul pieței Brașov

Din 1 Iunie n. 1909.

Bancnote rom. Cump. 18.88	Vënd. 18.94
Argint român	18.80
Lire turcesol	21.40
Seis. fonc. Albine 5%	101.—
Ruble Rusesol	2.51
Napoleondori.	19.12
Galbeni	11.20
Mărci germane	117.—

La librăria „Gazetei“ Brașov,

se află de vëndare următoarele:

Cărți literare apărute din ediția „Minerva“ București.	
Titu Maiorescu, „Critice“, Volumul I, prețul 1.50 cor.	
C. Sandu-Aldea, „Pescar de Islanda“ dreptul 1.50 cor.	
N. Petra-Petrescu. Ilie Marin, istoriografie pentru tinerime, localizată după nemțește. 193 pag.	Prețul cor. 1.50
Vasilie Pop, „Domnița Viorica“ roman. Prețul 2 cor. (plus porto bani) 20	

M. Salodeanu. „Floarea Oflită“, roman. Prețul 2 cor. (plus porto bani) 20	
Stefan Iosif, „Credințe.“ Poesii à cor. 1.50	
Em. Gârleanu-Emilgar, „Bătrânii“, schițe din viața boșilor moldoveni 1.50	
Eugeniu Bouraeanul. „Povestiri din copilărie“. Prețul à . . . cor. 1.50	
Vasilie C. Osvada, „Băncile populare din România“ cu un adau informativ. Prețul 1 cor. (plus 5 b. porto).	1-05
Ion Manolache-Holda. Fețe, portrete schițe și nuvele, ediție I. 316 pag. Prețul Lei 1-50	
Vasilie C. Osvada. „Legea Tovărășilor“. Prețul — 50 cor. (plus porto b.).	—9-55
Il. Chendi. „Fragmente“. Un șir de interesante articole (informațiuni literare), și sunt o continuare a volumelor „Preludii“ și „Foilétoane“ scrișe. 246 pag. Prețul	Lei 2.50
N. N. Beldiceanu. „Chipuri dela Mahala“ Conține 305 pag. Prețul cor., 1.50	
M. Eminescu, Poesii postume, ediție nouă, 263 pag. cu note. Prețul c. 1.50	

Important pentru toți proprietarii de pământ!

Cartea apărută de curând:

„Sfaturi și îndrumări în afaceri de dare“.

CUPRINSUL:

1. Din istoria dărei.
2. Legile de dare până la 1903.
3. Legea nouă despre darea pământului în general.
4. Darea pământului la începutul erei constituționale.
5. Cum s'a întâmplat prima clasificare a pământului?
6. Cât e darea pământului la proprietățile mari, și câtă e la cele mici?
7. Legea despre darea de pământ.
8. Explicarea legii.
9. Cine poate cere clasificarea din nou a pământului?
10. Cum se face clasificarea?
11. Cum să se caute țărani dreptul?
12. Clasificarea din nou nu costă pe oameni nici un ban.
13. Cum se reduce darea?
14. Asemănare între legea veche și cea nouă.
15. Cât pământ este în țară?
16. Domni mari cum scapă de dările comunale?
17. Sistemul nostru de dare pe cei mici îi apasă, pe cei mari îi îngrașă.
18. Legile despre manipularea dărilor.
19. Cum se poate cere înapoi darea plătită pe nedrept?
20. Unde să apelăm?
21. Când trebuie să plătim dările și când putem căpăta amănare?
22. Când se iartă darea?
23. Cum se cere iertarea dării?
24. Câtă dare se iartă?
25. Ce să facem, dacă vine executorul?
26. Cum să face licitația legală? etc.

Din acest cuprins ori cine se poate convinge, că aceasta carte e de mare importanță pentru toți. Rugăm pe preoți, pe învățători și pe toți binevoitorii poporului, să ră-pândească această carte atât de prețioasă pentru țăraniul nostru. — Un exemplar costă 1 coroană. Dacă deodată se comandă 10 exemplare, atunci un exemplar costă 80 fileri. Plus pentru poștă 5 fileri pentru fie-care bucată. Banii să se trimită înainte, că prin rambursă costă mai mult poșta, la adresa:

Administrațiunea foii „POPORUL ROMÂN“,
 Budapesta, VII., István-ut 11.

Băile alcalino-muriatice dela Sângeorgiul-Român

(Oláh-Szentgyörgy, Beszterezé Naszódmegye).

Pentru cantitatea mare de **carbonat de sodiu, clorure metalice și acid carbonic** întrec cele mai renumite **ape minerale** din Europa. Se aplică ca cură de bent cu cel mai mare succes la toate boalele acute și cronice de stomac și intestine, la **obstipație cronică, la hyperaemie de ficat, la disolvarea pietrelor de beșică, biliare și rinichi, la haemoroide, la blenorhoe (Triper) și catare de uter, la afecțiunile catarale ale căilor respiratoare, la debilități nervoase (neurastenie, histerie), la reumatisme și podagră, la scrofulă etc.**

Ca baie (scaldă) influențează minunat resorbirea exudatelor pleuritice, peritonice, uterinare etc. precum și deosebitele boale de piele.

Inceperea sezonului din 1 Iunie și durează până la 15 Septembrie 1909.

O mulțime de **odăi** corespunzător mobilate stau la dispoziția publicului în preț dela 1—4 cor.

Bucătărie foarte bună și ieftină.

În salonul de cură sunt disponibile jurnale, bibliotecă etc. Parc și alei (promenadă) pe terenul băilor — Locuri de excursiune în înalții munți din vecinătate etc. — Musică bună permanentă.

Prețul unei scalde (calde) 1 cor., unei reci 40 fil.

Ultima stațiune a căi ferate e **Iva-mică**, unde în orice timp stau trăsuri comode la dispoziția publicului.

Medic de scaldă: **Dr. Andreiu Monda.**

Prospecte trimite franco

DIRECȚIUNEA BĂILOR.

(618,1—3.)

WILHELM SCHMIDTS,

Franzelărie fină și de lux.
 Brutărie, Vândare de făină.

Brașov, Str. Aței 3, Str. Hirscher 2.

În fie care zi se capătă de 3-ori **franzesele pro-spete, și pâne de casă.**
 Pâne neagră Graham proaspată.
 Cezonacl și Pizmeți proaspeți în fie-care zi.

La toate expozițiile undă s'u luat parte, p'odusele mele au fost premiate cu cel dintăiu preț. La expoziția din București din anul 1906 premiat cu medalia de argint.

Fundată la 1876.

Institut artistic fotografic
JOSEF SCHULLER & SOHN

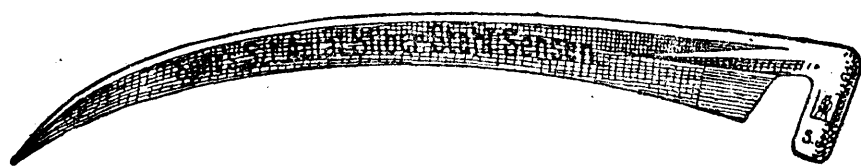
mai înainte Leopold Adler,

BRAȘOV,

Strada Porții Nr. 14.

Lucru solid. — Prețuri solide.

Cea mai bună coasă în lume

este coasa de oțel de St. Anton și se poate căpăta singur numai dela **Sohr Pál Somogy-Szile, Főter 2.**

Coasa de oțel de tun St. Anton se fabrică din oțelul de tun mestecat cu cel mai mobil metal, un metal special, care este secretul fabricii. de coroane plătesc celui ce este în stare să arate o coasă de oțel de tun St. Anton cumpărată dela altă firmă.

500 de coroane plătesc celui ce este în stare să găsească între 100 de coase de tun St. Anton două rele. Cel-ce are lipsă de o coasă

1000 bună și de toată încrederea să nu cumpere o altă coasă, până când nu cere dela vestita firmă de sus catalogul ilustrat, care se trimite ori-cărui gratuit și franco. Cereți un astfel de catalog pe o carte poștală Lunile de iarnă sunt cele mai potrivite pentru adunarea de comade. Cel-ce adună comade primesc

rabat. — Garanția deplină. —

Briciu de oțel de diamant
 cu garanția de 5 ani,
 costă 1 fl. 50 cr.

(566,4—6)